

İyiliğin Kaynağı Allah'tır İnsan Sadece Bir Vesiledir

— muhammed-ridvan-kaya · 02 Kasım 2025

İnsana isabet eden her iyilik, her nimet, her güzellik ve huzur anı, doğrudan Allah'ın rahmetinden gelir. Çünkü hayrı yaratma kudreti yalnızca Allah'a aittir. İnsan, görünürde bir şeyleri başaran, yardım eden veya yardım gören konumda olsa da, gerçekte hiçbir şeyin faili değildir. O, yalnızca Allah'ın takdir ettiği bir kaderin içindedir yalnızca bir vesile, yani ilahî kudretin yeryüzündeki bir aracı suretidir.

Kur'an bu hakikati şöyle bildirir:

> "Sana isabet eden iyilik Allah'tandır. Sana isabet eden kötülük ise kendindedir."(Nisa Suresi, 79)

Bu ayet, hayrın kaynağını Allah'a, şerri ise görünürde insana nispet eder. Çünkü Allah, insanın kendi nefesine dönük kusurlarını fark etmesi için kötülüğü "kendinden" sayar; fakat yaratma bakımından hayrı da şerri de yaratan yalnızca O'dur. Hayır (iyilik, nimet, güzellik), Allah'ın rahmet sıfatının bir tecellisidir. İnsan hiçbir iyiliği kendi iradesiyle gerçekleştiremez. Allah dilemeden, hiçbir insan ne yardım edebilir, ne de yardım görebilir. Bir kişi, bir başkasının yardımına koştuğunda, gerçekte Allah o kişiyi o anda vesile kılmıştır.

> "Sadece sana hizmet eder, sadece senden yardım dileriz."(Fatiha Suresi, 5)

Bu ilahi ifade, insanın doğrudan yalnızca Allah'tan yardım istemesi gerektiğini bildirir. Çünkü bütün yardımların gerçek kaynağı O'dur. İnsanlar birbirine ancak sebep yönünden bağlıdır gerçekte ise her sebebi yaratan Allah'tır. Dolayısıyla, "Ben senin için bunu yaptım, sen de bu yüzden başarılı oldun" demek, hakikatte bir yanılgıdır. Doğru ifade, "Allah beni vesile kıldı, böylece oldu" olmalıdır.

Şer, yani kötülük veya musibet olarak görünen her şey, Allah'ın adalet sıfatının bir tecellisidir. Şer, yaratılış yönünden Allah'tandır, fakat hikmet yönünden insanın nefesine bağlanır. Çünkü kötülük, insanın eksikliğini, gafletini veya yanlış yönelimini açığa çıkaran bir aynadır. Gerçekte "şer" dediğimiz şey, Allah'ın eğitici kudretinin bir tezahürüdür. Zahirde acı veya kayıp gibi görünür fakat batında insanın olgunlaşmasına, tevazuya ve teslimiyete vesile olan gizli bir hayırdır.

> "Ve Allah'ın dilemesi dışında siz dileyemezsiniz."(İnsan Suresi, 30)

Bu ayet, insanın kendi dilemesinin dahi Allah'ın dilemesine bağlı olduğunu açıkça bildirir. İnsanın ne bir hayrı kazanma gücü vardır, ne de bir şerri önleme kudreti. Her şey Allah'ın ilmi ve iradesiyle, önceden yazılmış bir kader içinde gerçekleşir. İnsan, görünürde bir eylemde bulunur ancak hakikatte fail değildir. Çünkü eylemi yaratan Allah'tır. İnsanın rolü, sadece vasıta olmaktır. Tıpkı bir kalemin yazması gibi: yazıyı yazan kalem değil, kalemi tutan eldir. Kalem yalnızca bir araçtır. İnsan da Allah'ın kudret elinde bir araçtır. Bu nedenle, insan birine iyilik yaptığında, o iyiliği kendine mal etmemelidir. "Ben yaptım" diyerek nefesine pay çıkarmak, tevhidden sapmaktır. Doğru olan, "Allah beni vesile kıldı, ben sadece O'nun kudretinin bir aracısı oldum" demektir. Bu bilinç, insanı kibirden korur, tevazu ve şükür haline taşır. Çünkü kişi bilir ki, yaptığı iyilikte hem kendisi hem de muhatabı için Allah bir rahmet tecellisi yaratmıştır. İyiliği yapan, sevap kazanmış iyiliğe uğrayan ise rahmete erişmiştir. İkisi de Allah'ın rahmetinde buluşur. Sonuç olarak, insana gelen her iyilik, Allah'ın rahmetinin bir tecellisidir. Her kötülük de, Allah'ın adaletinin bir tecellisidir. Hayır ve şer, aynı kudretin iki farklı tecelli biçimidir. İnsan hiçbirini yaratmaz,

sadece Allah'ın yazdığı senaryoda rolünü oynar. Bu farkındalık, insanı gerçek tevhide ulaştırır. Çünkü insan artık bilir ki, ne kendinde güç vardır, ne başkasında kudret. Her şey Allah'ın dilemesiyle olur. Bu şuuru yaşayan kişi, ne iyilikte övünür ne de kötülükte isyan eder. Çünkü bilir ki:

> "Allah dilemeden hiçbir şey gerçekleşmez."

İşte bu bilincin adı tevhid, bu hâlin adı ise tevekküldür.